

Z/12571

5/23020

V

Pere CRÉIXAMS
Paul VALERY
Ramon de Curell
R. Calsina
CLARÀ
Octavi Saltor
M. Janés i Duran
Antoni Bescós
Lola ANGLADA
Xavier Benguerel
PICASSO
i Hortensi GÜELL
Plàcid Vidal
NONELL
J. M. Massip
R. de C., P. M., X. B.
Ignasi Vidal
Calvet

Fascicle n.º 5

joia

literatura

pintura

escultura

llibres

art decorativa

modes

esport

cinema

80 cts.

LA FIGURA ESVELTA ÉS, ENSEMS, SENYAL DE
DISTINCIÓ I D'ELEGÀNCIA.

EN LA FIGURA EXTERIOR DUEM EL RETRAT DEL
NOSTRE ESPERIT.

LES FAIXES “MADAME X”

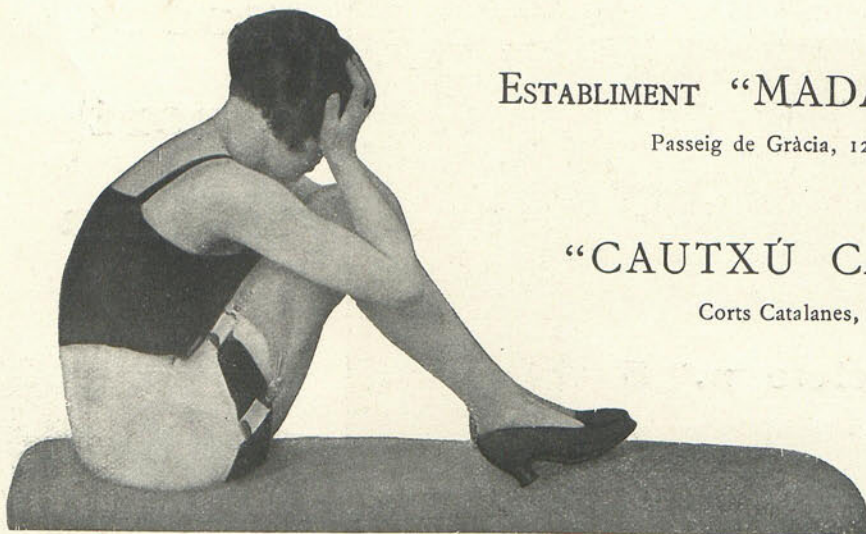
US FARAN ÉSSER JOVES, ELEGANTS I ATRAIENTS

ESTABLIMENT “MADAME X”

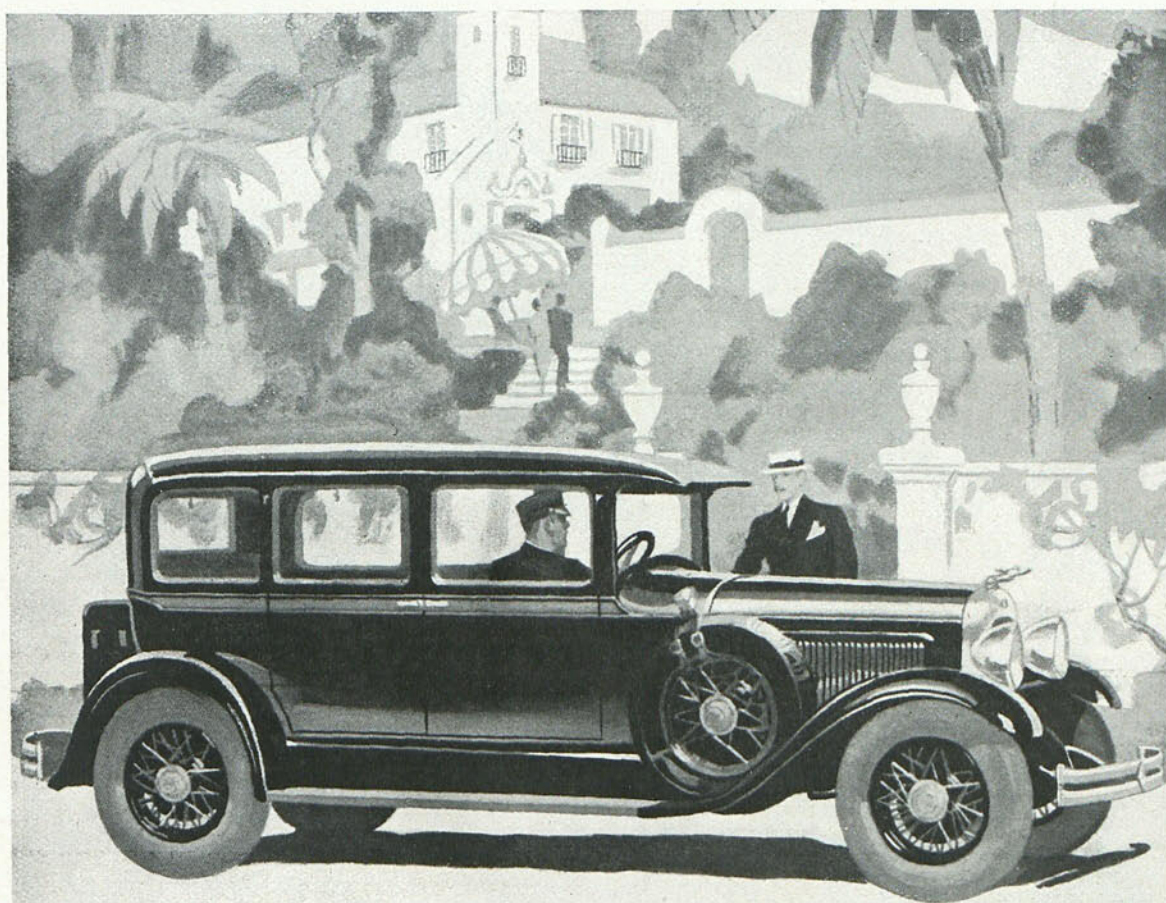
Passeig de Gràcia, 127

“CAUTXÚ CATALÀ”

Corts Catalanes, 615

EL NOU STUDEBAKER
PRESIDENT, *vuit cilindres*

STUDEBAKER

via layetana 60

Balsells-Tailor

P. Balsells

*¿Per que envegeu les
dones boniques ?.....
Useu els polvos d'arroç
"Orgia" i en sereu envejada.*

**PASTA DENTIFRICA DEL
DOCTOR PIERRE**

MES DE 10.000 METGES DENTISTES L'USEN

joia

A thing of beauty is a joy
for ever — Keats.

(Una cosa de beutat és una joia per sempre — Keats.)

Any I

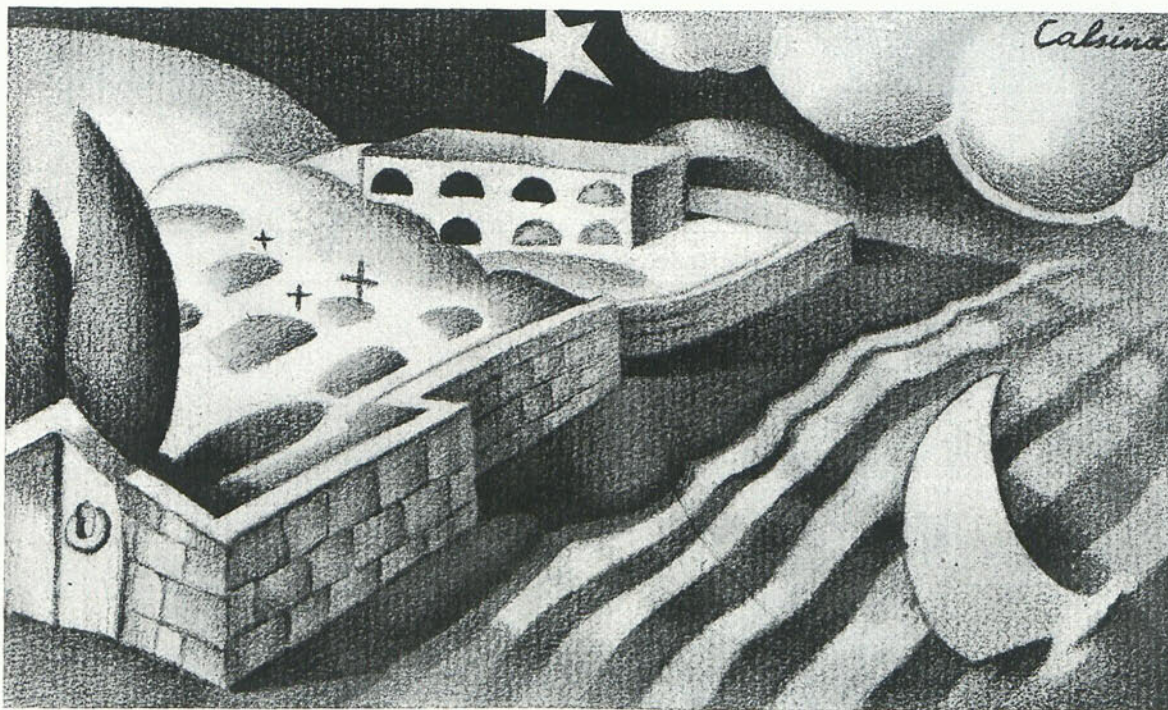
Badalona, juliol de 1928

Núm. 5

Pintura

Pere Créixams

El cementiri vora el mar

de Paul Valery

*Aquest teulat amb sos coloms espars
Enmig dels pins palpila, entre els fossars;
Migdia just, hi encén els relleus
La mar, la mar que sempre recomença!
Després de tant pensar la recompensa
D'un llarg esguard en el repòs dels déus!*

*Quin pur treball de fins esclats esfuma
Mant diamant d'imperceptible escuma
I quina pau sembla que hi és entesa!
Quan es reposa el sol sobre l'abim
Obres subtils d'una causa sublim
El temps hi llu i el somni es saviesa.*

*Tresor estàtic, temple simple a Minerva
Massa de calma i visible reserva
Aigua exultant, ull qui guardes en tu
Un somni espès sota vela magnànima
O mon silenci!... Edifici dins l'ànima
Coberta d'or on cada teula llu!*

*Temple del Temps, que un sol sospir resum,
A tal indret jo pujo i m'acostum,
Tot envoltat de mon esguard marí;
I com als déus mon ofrena suprema
En el cim al august on l'aire crema
Un sobirà menyspreu, veig relluir.*

Talment el fruit que es fon en voluptat
 Deliciós, canviant son passat
 Dins una boca on sa forma és perduda
 Jo inhalo ací tot el meu baf futur
 En tant que el cel bressa son càntic pur
 Arran del mar on tota forma es muda.

Bell cel, cel ver, mira com jo em transform!
 Després de tant d'orgull on l'ànim dorm
 D'oci, que no ha privat sentir-me fort,
 Jo m'abandon a ta brillant carcassa,
 Damunt el clos dels morts mon ombra passa
 Que ja m'amoixa a son fràgil deport.

Mon esperit sota el flam del solstici
 Jo esper ací l'admirable silici
 Les armes de la llum sens pietat!
 Jo et torno pur a ton lloc primicer
 Mira'm!... però ta llum també
 Suposa d'ombra greu l'altra meitat.

Per mi sol, a mi sol, en mi mateix,
 Vora d'un cor, on el poema neix,
 Enmig del buit i l'esdeveniment,
 Jo esper el tro de ma grandesa interna
 Amarga, ombriu i sonora cisterna
 Que al fons va ressonant més amplament!

Tu saps, falsa captiva dels fullatges
 Golf devorant aquests magres barratges
 Damunt mos ulls, secrets enlluernats
 Quin cos m'emporta a sa fi peresosa
 Quin front l'atreu a aquesta terra ossosa?
 Una guspira pensa en mos passats.

Tancat, sagrat, ple d'un foc sens matèria
 Fragment de terra (obedient a ma dèria)
 Eix lloc me plau, dominat de clarors
 Compost de pedra i d'or i de grans arbres
 On de llur ombra hi tremolen els marbres
 La mar fidel s'adorm arran dels morts.

Gossa esplendent, lleva'm la idolatria!
 Quan trist i sol i somrient faig via,
 Tot pasturant mos bens misteriosos,
 Del blanc ramat de mos ninxols tranquils
 Fes-ne fugir les tórtres humils
 Els somnis vans, els àngels curiosos!

Ací vingut l'avenir és peresa
 L'insecte va furgant la terra opresa;
 Tot és cremat, desfet dins l'aire sa
 Fins hom no sap quina severa essència...
 La vida és gran sodollada d'absència,
 La melangia dolça, l'esperit clar.

Els morts són a plaer sota aquest tros
 Tots caldejats en llur misteri clos
 Migdia, al cim, sense cap moviment
 En ell conviu i en ell és son emblema
 Testa completa i perfet diadema,
 Jo sóc dins teu la mudança latent.

No et resta sinó jo per les temences!
 Els meus neguits, els dubtes, les ofenses
 La tara són de ton gran diamant!
 Però dins llur nit oprimida dels marbres
 Un poble immens sota l'arrel dels arbres
 Va treballant per ton regne exultant.

S'han fos tots junts dins una densa absència
 L'argila roja ha begut llur essència
 Llur do de vida ha passat a les flors!
 On són dels morts les dites familiars,
 L'art personal, les vides singulars?
 La larva fila on neixien els plors.

Els crits aguts de les noies; els dits
 Els ulls, les dents, els parpres mig humits,
 Els pits ardents que juguen amb llur foc,
 La sang bullint sobre els llavis que es donen
 Els últims crits, les mirades que es fonen,
 Tot va sots terra i compta dins llur joc!

I vós, ànima gran, espercu l'averany
 Que no tingués les colors de l'engany
 Que als ulls de carn fan ací l'ona i l'or?
 Cantareu més, quan sereu ja volàtil?
 Tot fineix ací baix! Ma presència és versàtil
 La santa impaciència també mor!

Magra immortalitat negra i daurada,
 Conhortadora afrosament lloada
 Qui de la mort en fas un pit matern
 El bell engany, la piadosa excusa!
 Qui no la sap i qui no s'hi refusa
 Un crani buit i aquest somriure etern!

Pares profunds, testes inhabitades
 Que sota el pes de tantes paletades
 Formeu la terra i confoneu mon pas
 Els vers rosegadors, els verms irrefutables
 No son en vós que dormiu immutables
 Viuen en mi i no em jaqueixen pas.

Amor, potser? Odi de mi mateix?
 Tan arrapat a mi el verm es nodreix
 Que tots els noms li escaurien bé!
 Que hi fa! Ell veu, ell vol, ell palpa ardit
 Ma carn li plau, i fins dintre mon llit
 A tal vivent he lliurat mon voler.

Zenó! Zenó d'Elea! Zenó cruent!
 M'has travessat d'aquest dard furient
 Que vibra i que no pot volar!
 El so em fa néixer i la fletxa m'occeix
 Com de tortuga és l'ombra que em cobreix
 O sol!... Aquil, immòbil sens parar!

No, no!... Amunt! dins l'era successiva!
 Esmicoleu, cos meu, eixa forma pensiva!
 Beveu, pit meu, la naixença del vent!
 Una frescor de la mar exhalada!
 M'ha tornat l'ànima... O potència salada!
 Correm a l'ona en un saltar vivent!

Sí! Gran mar de deliris dotada,
 Pell de pantera i clàmide traucada
 D'innumerables idols flamejants,
 Hidra absorbent, èbria de ta carn blava,
 Que et mossegues, lluent, la cua brava
 Dins un tumulte al silenci semblant.

Ja torna el vent!... Tot el meu ésser vibra!
 Un aire immens obre i tanca el meu llibre,
 L'onada en pols esclata en mig dels rocs!
 Voleu enllà, pàgines encegades!
 Trenqueu, ones, trenqueu enjogassades
 Aquest teulat on picaven els focs!

Ramon de CURELL, trad.

DEBUIX DE R. CALSINA

Baigneuse

Escultura de Clara

Un ressò secular

RESSEGUÍEM, aquests dies, un original inèdit de Mateu Janés i Duran: el seu segon llibre, que tanmateix el seu autor haurà pogut veure publicar més aviat del que esperàvem, «Pels camins del món». I a través de la copiosa densitat dels seus fragments, ens convenciem, una vegada més, de les arrels profundament seculars de la nostra lírica i de la seva unitat substantiva.

Tanmateix, ha estat instintivament fàcil als poetes de retrobar la tradició clàssica; vertebrar en el passat la nostra renaixença poètica. Però en la profusa florida del nostre lirisme modern, esdevindria també planer un estudi de conjunt, que palesés el nombre considerable i la bella qualitat de les relacions — de paraula i de sentit — que tenen els poetes d'avui entre ells. És un fenomen d'interdependència, adés racial, adés psicològica. És una harmonia d'acords, menats pel mateix ritme intern.

Tomàs Garcés ha parlat de «L'herència de Maragall». No fóra tasca gens difícil establir, d'una manera directíssima, la filiació maragalliana d'una majoria de poetes nostres; la identificació de llur producció amb reminiscències i records maragallians. Una simple i minuciosa confrontació de textos (nosaltres l'hem iniciada amb èxit) corroboraria aquella realitat, d'una manera àdhuc sorprenent.

Mateu Janés i Duran, dintre aquest teixit viu i palpitant de les veus poètiques d'avui, ha pres, al nostre entendre, una posició ben interessant. La seva lírica, en aparença, us podria suggerir poderosament l'evocació de la poesia López-piconiana. Però anant més endins, en abundoses sinceracions humanals i singularment en alguns motius i accents concrets, és l'ombra de Maragall la que hi destrieu de més a prop. Sinó que, al fons del fons, tota l'obra d'aquest jove poeta de «La vida a contrallum» us porta, sobretot, a la memòria i a la sensibilitat, la càlida fortitud, la intel·ligible pregonesa psicològica, d'un poeta nostre ancestral: l'Ausiàs March.⁽¹⁾ Aquell fulgureig eixut, aquell dramatisme anímic, aquell verb roent, de l'autor dels «Cants d'amor», reprèn, en les estrofes del poeta d'avui, d'una manera immediata, el mateix alè.

Mateu Janés és, precisament, autor d'un «Cant espiritual», que figura a les darreries del seu llibre inèdit, i que «La Revista» donà a conèixer en el seu número de juliol-desembre de 1927. És un llarg poema, construït en tercines nuoses, en el qual hom pot llegir el magnífic desplegament d'una vida interior, ofrena degotant de records, de dolor i de fe. Maragall, en el seu «Cant espiritual», s'eleva tot d'una a una metafísica inefable, en el dalser insatisfet d'eternització del seu món. Ausiàs March, en les seves estrofes d'aquell títol, ens fa assistir al seu combat intern, amb una austera i bella feresa. De l'un i de l'altre ha recollit Mateu Janés i Duran cada una de les ales del seu vol. Humanitat-Dolor-Déu és el triple vèrtex de la seva poesia.

Ella redimeix l'amargor i la solitud del viure en una expiació lírica exemplar, dita en un to greu i amb una amor generosa. Soliloqui interior, els poemes de Janés arriben al transcendent per la via dels sentits, i es transfiguren en el flamejant repòs de les seves imatges. És, doncs, el procés, més que l'actitud i el fons, ço que hi fa pensar en López-Picó. No res menys, ha d'ésser prou important la valor d'aquesta jove lírica, que hom hi pugui associar l'esment d'aquesta triple jerarquia, i que el poeta reïxi a aguantar-ne — subordinadament, és clar — la comparança, amb tanta dignitat.

Octavi SALTOR

(1) Mannel de Montoliu fou el primer de remarcar-ho, fa ja alguns anys. (V. *Breviari crític*; anys 1924-25.)

* * *

*¿M'arribaràs un jorn, serenitat,
així, com un sospir sense acaballa,
vibrant tothora dins la immensitat
que m'il·lumina, i em serà mortalla
quan clouré els ulls per sempre, al darré embat,
en aquest món de ma actual baralla?*

*¿M'arribaràs un jorn, serenitat,
per bon repòs de l'esperit que es bat?*

* * *

*Sé, que, d'infant, tingui una rosa als dits,
tan blanca com la neu immaculada.
Sé que, passant, els dies repetits
la rosa en els meus dits han esfullada.*

*Damunt la pols de tots els meus camins,
després dels anys, en va he cercat la rosa.
Què em guardaran els mundanals destins
darrera l'avenir que els fu de llosa?*

Del llibre

"PELS CAMINS DEL MÓN"

Mateu JANÉS I DURAN

PINTURA D'ANTONI BESCÓS

Lola Anglada

“En Peret”

L'aristocràcia, la delicadesa i l'encís que hem trobat sempre en les il·lustracions de Lola Anglada, acaben de revelar-se amb una identitat de matis i de graciosa feminitat en aquest llibre aparegut recentment.

Lola Anglada ha calgut només que transformés en so gràfic tot el que havia transcrit al paper en corbes i rectes; que realitzés un canvi de procediment de les seves mateixes facultats perceptives i expressives; no res més, ni res menys, que la transmigració en paraules del color, l'espeltesa i la gràcia animadores dels seus dibuixos.

La mateixa ingenuïtat, tan intel·ligent i subtil, que vestia els seus nino:ets, vesteix les pàgines translúcides d'«En Peret» que aquesta artista, amb un gest i amb un gust maternal, ha dedicat a tots els infants de Catalunya.

Quin diàleg més temptador el que ofereix Lola Anglada en el seu llibre il·luminat per la prosa i el dibuix! Hi ha una germanor inconfusible i una mateixa transparència en la forma objectiva i subjectiva.

Enlluernadissa com un estel, la vida d'aquest «Peret», catalaníssim, contemplatiu i eixelabrat, assenyat i barroer que viu en el ritme i del ritme dels dotze mesos que divideixen en igual nombre de capítols aquest llibre. Llegint

sinó per la concisió que trobaran en el dir. La frase curta, picarolleig lluminós dels adjectius, inviten, sense mica de violència, a la degustació tranquil·la de la vida de «Peret», enlluernat pels misteris transparents i els castells de somnis de la seva vida, passant dels defectes a les qualitats, del mal al bé, per la passera dels alligonaments més ingènua i, per tant, més meravellosos, simples i rondallescos.

Si ens demanaven, ara, quina és per nosaltres, la qualitat excel·lidora d'aquesta artista: si la d'escriptora o il·lustradora, no sabríem comprendre ni imaginar l'una fora de l'altra, amb la mateixa complaença que, Josep Carner, líricament, no veia l'amiga blanca desaparellada de l'amiga bruna.

Xavier BENGUEREL

us feu enyoradissos d'un any sense cap límit. Lola Anglada no s'apropa als infants i a llur món amb velleïtats taciturnes o sense altre objecte que el d'extreure'n els motius decoradors del seu llibre, sinó que ens fa sospitar que abans, ha escorcollat una mica el seu món interior i ha vist que, tal com som, el que hi ha de millor en nosaltres és el pòsit d'infantesa que guardem al cantó més tendre del cor. Ha sabut compartir, alliberant-se del pes mort dels anys, el viure de la mainada fos en la joia de la llibertat i la il·lusió però no exempt de turments.

El llibre per ell sol, externament, té la polidesa i la gràcia de les coses amables. Sota un dibuix acolorit on el personatge central de l'obra apareix circumdat de la fauna casolana, el nom del llibre «En Peret», proclama l'eufonia clara, dringant, sense ròssecs declamatoris del nostre idioma.

Els infants han de plaure's en la lectura d'aquest llibre, no solament per les escenes atraients que es lliguen, cenyida, construïda sense enfarfec, la diversitat llampanant, el

Retrat d'Hortensi Güell, per P. R. Picasso

Pau Ruiz Picasso i Hortensi Güell

A començaments del nostre segle, a Barcelona, a l'«Hostal dels Quatre Gats», l'hostaler Pere Romeu ens assabentava que el pare del dibuixant i pintor Pau Ruiz Picasso, sempre que feia pronòstics sobre la sort del seu fill, exclamava:

— Així com es diu que a Espanya hi ha hagut un Velázquez, vindrà un temps que el món també dirà: «A Espanya hi ha hagut un Ruiz Picasso.» —

Nosaltres, adolescents tocats de la fe i de l'admiració per tota manifestació d'art, escoltàvem allò amb interès, però val a declarar que no teníem ferma confiança en la profecia del pare d'aquell artista, esmentada per Pere Romeu.

El jove Picasso es presentava a l'establiment acompanyat d'uns prosèlits. Entrava precipitadament, donant cop a la porta; fixava l'esguard endavant, com un llampec, i ho feia anar tot en revolt per tot arreu allà on passava. Parlava en castellà, en català i en francès, però val a declarar que no s'expressava correctament en cap d'aquests tres idiomes. I tampoc no solia tenir conversa correcta en sentit de l'art i de l'espiritualitat. D'aquesta falta darrerament anotada, que era la més greu, potser no en mereixia la culpa ell, sinó els seus mateixos companys, els seus prosèlits.

Acompanyaven Picasso uns joves disfressats d'intel·lectual que no cabien a Barcelona, amb llurs pretensions. No hi cabien i ni en podien sortir. S'havien d'acontentar ostentant-les i passejant-les per les Rambles, pels tallers d'artistes i per tots els llocs escaients de la nostra ciutat, i a tot arreu on anava la colla de Picasso es feia cèlebre en tota classe de sentits.

S'hi aplegava un individu, anomenat Sabartés, que es donava el to d'un superhome, encara que alguna vegada, per més estridència, digués que les preocupacions de la vida solament s'haurien hagut de resoldre amb les feines de menjar i de jeure. Aquell individu, amb les seves infatuades tendències de crític, feia enfadar Nonell i li discutia en tota ocasió les qualitats i l'obra. Un dia Nonell va dibuixar una caricatura amb el cap obert i un paller en lloc del cervell, figura que, de cara, tenia certa semblança amb Sabartés, i va mostrar-la a Joaquim Biosca i a mi, dient:

— Mireu el superhome! —

Aquella caricatura del superhome fou exposada a can Parés, i allò ocasionà molt de rebombori entre la intel·lectualitat barcelonina.

Amb Nonell ens passava molt diferentment que amb Picasso. El revelador dels gitanos i de la gent precària tampoc no tenia un llenguatge de paraules cultes en conversa correcta; era, aparentment, molt més vulgar que el futur inventor del cubisme; però el conegut fill de la família dels fideuers del carrer Baix de Sant Pere, fill estimulat secretament per la seva mare protectora i amic de l'adversitat per la seva aspiració d'art tan especial i pel seu caràcter tan adust, qui el tractava íntimament, comprenia que en el seu fons de vida interior hi havia el foc sagrat del geni que l'animava. Nonell quasi sempre anava sol, pensatiu, misteriós, i nosaltres, adolescents frisosos per amor a totes les coses d'interès personal, creïem apassionadament en Nonell, malgrat no ignorar que havia exposat a París sense obtenir èxit; i fins un company nostre, el malaurat Francesc Llach, amb tota la seva fe d'artista i amb la pretesa infal·libilitat d'un pontífex, assegurava que Nonell era tan important com Goya. No sé si Llach exagerava, però m'afermo a creure que a Isidre Nonell sempre se'l recordarà, tant per la seva obra representativa com per la llegenda de la seva vida, semblant — permeteu-me! — al cas de Jacint Verdaguer.

A través dels anys, la profecia del pare augurador s'ha complert. El món no diu Ruiz Picasso, però sí Picasso, i esmenta aquest artista amb la consideració d'un Velázquez. Encara més, per alguns crítics i snobs, de moment, l'actual mestre espanyol fins haurà eclipsat la glòria del seu antic compatriota.

Si en temps dels «Quatre Gats» Pau Ruiz Picasso hagués mort, ara el món potser ja no es recordaria del tal artista. I això que llavors aquell jove dibuixant i pintor ja tenia la seva importància davant el món, el món intel·lectual, que amb tanta facilitat glorifica com menysprea o oblida.

Encara que a nosaltres ens semblés irònica i exòtica la profecia repetida per Pere Romeu, llavors el fill del bon augurador ja treballava admirablement, amb la merescuda distinció de mestre, i Ramon Cases li havia dibuixat el retrat i Miquel Utrillo li havia escrit l'apologia, que es publicaren en les pàgines de «Pèl & Ploma», periòdic, després convertit en revista, davant la qual ara jo em descobreixo i m'inclino en evocar-ne el sant record.

El primer qui em va parlar de Pau Ruiz Picasso fou el meu enyorat amic Hortensi Güell, qui havia estat company seu de taller durant una temporada, a Madrid, a últims del segle passat. Qui era Hortensi Güell? Llegiu el seu llibre pòstum *Florescència*. Aneu a Reus, al «Centre de Lectura», que allí us ensenyaran qui era Hortensi Güell, mostrant-vos les seves obres de pintura, que es guarden en una sala dedicada.

Picasso vingué a Barcelona i després marxà cap a París, on aconseguí, amb la seva sort d'artista, un primer lloc entre els triomfadors de la nostra època. L'Hortensi — com així l'anomenàvem els amics en la intimitat — anà a la seva població nadiua de Reus, i, al cap de poc temps, abans de veure la llum del nou segle i de poder accomplir plenament el seu deure d'aspirant que tant prometia, aquell lluitador, que per un bell moment fou digne company de l'home que ha sabut ésser heroi de prestigi, morí, tràgicament, a Salou.

L'any 1913, uns jovenets reusencs, inspirats per un entusiasme virginal, van organitzar un homenatge a memòria d'Hortensi Güell.

Jo vaig tenir l'honor d'ésser-hi invitat i d'assistir a l'acte de portar un pomell de flors damunt la tomba on reposen les despulles del difunt, i de col·laborar en un llibre commemoratiu: vaig contribuir-hi escrivint els meus íntims records de goig i de dolor, així com vaig remarcar unes paraules al·lusives en un full de l'àlbum del «Centre de Lectura», les quals vaig segellar amb el meu nom, mentre els jovenets invitadors, aplegats entorn meu, s'influïen de mon sentiment.

A aquell fervent acte d'anar a portar un pomell de flors, van manca-hi molts i notables amics que van conèixer i tractar íntimament Hortensi Güell, i ara, més que mai, caldria que, entre tots nosaltres, organitzéssim el degut homenatge a memòria del susdit artista, i que tornéssim a posar-lo en evidència, reproduint una selecció dels articles continguts en la seva obra *Florescència*, com ja feren llavors aquells jovenets reusencs, i sobretot celebrant a Barcelona una exposició dels millors dibuixos i pintures del gran paisatgista català, quasi inconnegut en la nostra primera ciutat, inconnegut i oblidat del món, per descuit nostre.

Junt amb mi, tenen especial deure d'organitzar aquest homenatge les següents personalitats: Eduard Toda i Güell, Xavier Güell, Joaquim Mir, Miquel Ventura Balenyà, Joan Puig i Ferrer, Pere Cavallé, Francesc Cubells i Florentí i el president del «Centre de Lectura» de Reus, Pau Font de Rubinat.

Plàcid VIDAL

«L'àvia i la Consuelo», de Nonell

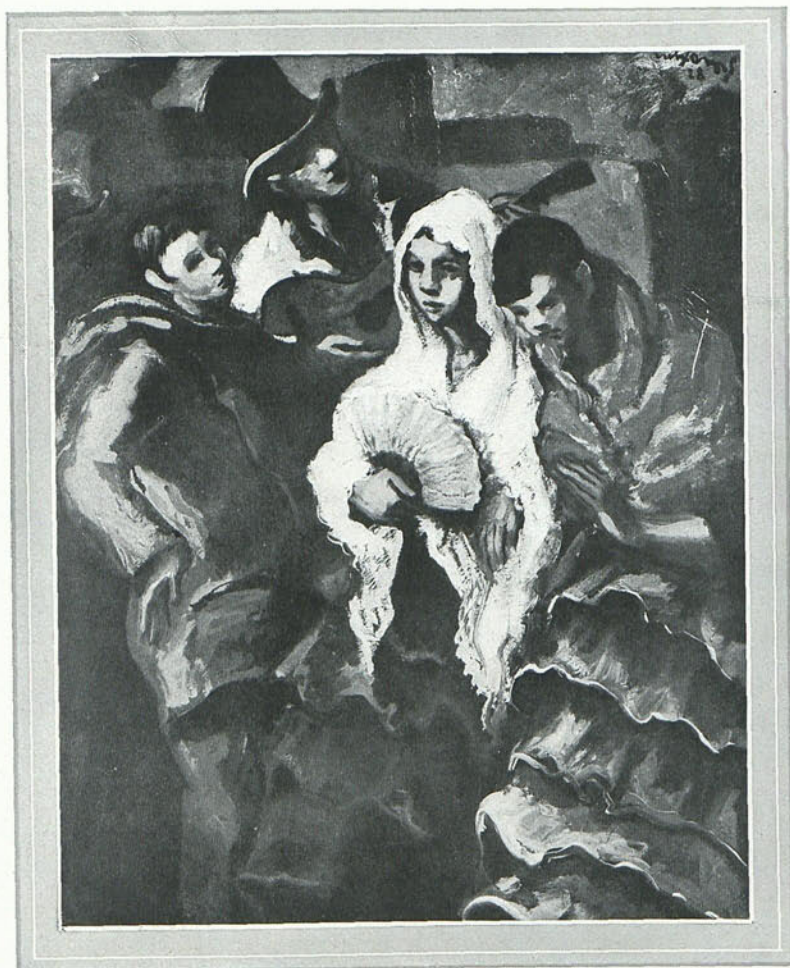
Pere Créixams, home extraordinari

PERE CREIXAMS, l'emigrant de la inquietud, ha tornat de París. Ha tornat amb un somriure de vencedor, amb una *démarche* d'home fort; ha tornat d'aquell mateix París on arribà, la passa incerta, enderiat per un anhel llunyà de qui sap què, sense més defensa que el seu entusiasme i la seva ambició. Entusiasme i ambició, qualitats que en la rara idiosincràsia de Créixams són quelcom d'incommensurable i sense les quals probablement avui fóra un lamentable vençut, vençut per aquesta cosa més forta que els homes que és la vida desorientada — feixuga i dolorosa com un camí sense horitzons.

Créixams és un dels casos més emocionants — la paraula és ben emprada, ací — d'autodidactisme del nostre art. Certament, no és pas el primer entre nosaltres, — Catalunya, per diverses causes, és pròdiga d'aquests homes que són quelcom per la simple raó que estan dotats per ésser-ho, al marge de tota altra circumstància — i desitgem de tot cor que no sigui el darrer, però sí, repetim-ho, és un dels més punyents. L'autodidacta — superant els defectes naturals — posseeix qualitats en estat de virginitat, diríem, d'incivilització, que no té, que no pot tenir, l'home treballat per un mètode i una escola. Goya n'és un cas formidable i definitiu, baldament, és clar, no podem catalogar-lo en la nostra pintura.

Pintura de Pere Créixams

I bé: vuit, nou anys endarrera — avui en té trenta cinc — Pere Créixams no sabia què era la pintura. Anà a París perquè sí, de la mateixa manera que, amb possibilitats, hauria anat a Constantinoble. Ambiciós, inquiet, desorientat, rebel, anava a tot arreu i no anava enlloc. ¿Què cercava? No res, en concret; potser ho cercava tot. De conèixer-lo, André Gide l'hauria incorporat a una «Sotie».

¿Era un excèntric, un arrauxat, un somiatruïtes, un vagabund, aquell home que marxava cap a París? No. Era Pere Créixams. Simplement. Era Pere Créixams, el fill del Poble Sec, l'aprenent d'impressor, el manxaire, el mal actor que feia de traïdor en un teatre de suburbi, que sense adonar-se'n s'apropava a la pintura, aquella cosa que vivia ja en ell en germen i que necessitava només d'un ambient propici per a manifestar-se, amb tota la seva poderosa vitalitat, sota les formes tangibles i materials del color.

Era Pere Créixams, l'ambiciós, que un dia, després de molta misèria, s'adonava davant d'un quadre d'Othon Friesz que ell també era pintor. I pintava, les primeres nocions del color adquirides en un taller de litografia, un retrat del principal, un retrat lamentable i dramàtic on glatia però, sota la pinzellada inhàbil de l'aprenent, tota la força pictòrica de l'home dotat.

Era Pere Créixams, el mateix que sentia parlar de pintura i discutir enrevessats problemes d'art i d'història, a Max Jacob, a Apollinaire, a Jean Cocteau, Florent Fels i, tot comprovant l'existència real de rutes pressentides

caòticament en el subconscient, es desesperava, desorientat per un excés de dialèctica i de teoria; era el mateix «Pedro», l'«espanyol» popular en els restaurants de set francs de la *Place Pigalle*, el mateix que per no dejunar pintava frescos a les parets de les tavernes dels voltants del Sagrat Cor.

Era Pere Créixams, l'home entusiasta i ambiciós, extraordinàriament ambiciós, que pintava com un desesperat, com un primitiu, com un salvatge, — conscient del camí, aleshores, però en una absoluta ignorància de l'abís immediat — que finalment es retrobava ell mateix i era prou coratjós per a jugar-se la vida en cada quadro.

Això és, exactament, el que ha fet Créixams i allò que l'ha portat a la seva situació actual: jugar-se la vida en cada quadro que ha pintat; jugar-se-la amb aquella sinceritat de l'home apassionat i espiritualment quaternari, mancat d'un coixí de teories i d'història, que ho dona tot, el que té i el que no té, freturós, únicament, d'explicar-se i explicar totes aquelles coses, tots aquells anhels que porta arrapats a les entranyes i a la retina.

De moment, per bé que l'esperit fos ben viu, les mans no eren prou hàbils per a expressar-lo. Sorgia la lluita inevitable de l'autodidacta de la pintura, entre la concepció i la plasmació; entre la visió, la sensibilitat purament espirituals — manta vegada incontrolables —, i la recerca del color damunt la paleta encara no metoditzada. Passava per Europa l'art negre, malaltís i descordat, dolorós, i aquells pinzells incipients del català n'havien de patir, fatalment, la influència. I amb ella la desorientació. Créixams, més tard, per reacció s'apropà a la pintura de Nonell, per bé que amb un excés de constructivisme en el qual — al costat d'evidents prometedores qualitats — es patentitzaven més que mai els defectes de l'artista mancat d'aprenentatge i de dibuix.

La personalitat, però, era poderosa. Créixams cercava, cercava quelcom, una falca on recolzar el braç, un precedent, una història de la qual era mancat i sense la qual pressentia que no podria subsistir. I trobà, amb una llum de joia en la mirada, trobà Velázquez i Goya i Delacroix. Ells li serviren de punt de partida, suficientment sòlid per a sostenir el pes d'una vitalitat com la seva, i sense que aquesta hagués de ressentir-se'n excessivament.

A través de la pintura del madrileny i de l'aragonès, sobretot, sura avui amb una forta claror pròpia, la pintura de Pere Créixams, *pintura-pintura* sense atenuants ni eufemismes ni claudicacions, pintura valenta i sincera, filla d'un home primitiu i apassionat que només sap expressar per mitjà dels colors — pinzellada turbulenta i fugada, sense el control del límit i de la forma — la vitalitat essencialment ocular del seu «jo» més íntim i més noble.

Amb tota la nostra admiració, donem la benvinguda a Pere Créixams. Una benvinguda sincera i cordial. I — massa ens hem retardat — anotem curosament el seu nom en el nostre carnet. París, però, ens ha precedit ja.

Josep Maria MASSIP

Ens plau d'assenyalar...

Pau Gargallo

... L'era de les vaques grasses, que un xic paradoxalment s'ha obert per als artistes, cridats per la comissió d'Ornato, o cosa similar, de l'Ajuntament de Barcelona.

La plaça de Catalunya, els jardins de Montjuïc, vessaran, aviat, d'obres immortals sobre sengles socols de pedra, fonts, conjunts decoratius, etc.

Pau Gargallo, ens ha semblat sentir a dir, no ha estat oblidat, en el seu magnífic refugi parisenc.

La seva aportació a la ciutat serà, malgrat tot, una excel·lent aportació, i el fet d'haver-lo cridat, sigui qui sigui, no és solament un acte de bon gust, sinó d'estricta justícia.

creixams

Sitüeta de P. Gargallo, per Creixams

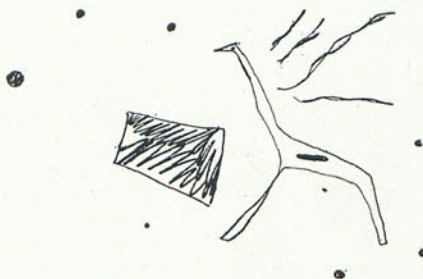
Gustau Cochet

... Que Gustave Cochet, un altre pintor català resident a París, ha marxat a obrir una exposició d'obres seves a Buenos Aires, i ha promès presentar-se, de retorn, a can Parés (Galeries Maragall) amb una delicada col·lecció d'aiguaforts, pointes-sèches, dibuixos, etc... obra d'un pacient, laboriós i excel·lent artífex.

L'interiorisme

... Que, a través les pàgines autobiològiques de Puig i Ferrer en la «Vida interior d'un escriptor», hem arribat a copsar la morbidesa de l'autodidactisme anguniós, el neguit biològic i sagnant, l'espessa xarxa del pensament arrapada al cor, la mescla dolorosa de la carn i l'esperit.

¿Es potser això (Dostoievski i Puig i Ferrer, precursors obscurs) signe d'una nova especulació sobre els recons amagats de la consciència (sentits endins) que preconitzen uns desconeguts madrilenys en el manifest, poc explícit, d'una futura revista «Interiorismo»?

Dibuix superrealista, de Joan Miró

Joan Miró

... Que Joan Miró, el caríssim amic, darrera la fama universal de l'extravagància, no perd (volem confiar-hi) les seves dots essencials, adquirides en el ferreny paisatge de Montroig; i que no desertarà per molt temps les mans dels seus devots sincers, per les veus afalagadores, però frívols i versàtils, de la moda, feta per marxants aventurers intoxicats, encara, de post-guerra.

Miquel Llor

... La prosa de Miquel Llor en el seu llibre de novel·la psicològica: «Tàntal».

L'anàlisi descriptiu, damunt el seu tipus d'observació: Eloi.

Miquel Llor esdevé, com tants novel·listes, un cirurgià passiu que estudia el cas, amb amor i paciència dignes d'un savi d'«Institut Científic».

La poesia hi és a dosis mesurades, just per a deleclar el lector sense exallar-lo.

Miquel Llor no intervé aparentment, en l'acció del drama. Exposar els fets tal com són, sense decantar-se ni prendre posicions espirituals. No defensa cap tesi, ni porta les aigües al seu moli. És un observador profund, que no ve a infondre ideals sinó que ens posa davant la realitat nua i crua.

Aquesta actitud de l'autor de «Tàntal» ens priva, dissortadament, de fer del seu llibre un emblema de joventut, absent com és de tot flameig passional directe, que no sigui, potser, la pròpia contemplació de la seva obra perfecta de novel·lista.

Le Corbusier

... Que Le Corbusier a Barcelona ha tingut la sort de trobar dos detractors de prestigi: Joan Sacs i Rubió i Tudurí. Aquest últim arribava, emportat per la seva dèria orba i combativa, a retreure el servilisme de Le Corbusier envers el ciment armat, i proferint aquella frase de pagerol ofès en sa dignitat: «Qui mana a casa... etc.»

Malgrat l'etapa franciscanista en les nostres lletres, no ens sorprèn en llavis d'un arquitecte la frase despectiva contra els materials de la construcció, els quals han reeixit ben sovint (hélas!), ressentits potser del mal tracte, a comprometre el bon nom de llurs manipuladors titulars.

R. de C.

Josep Maria Junoy

... L'actualitat tostemps palpitant de la figura de Josep Maria Junoy, teoritzador. La seva antiga filiació a l'escola poètica d'Apollinaire l'ha fet passar de la síntesi de l'expressió poètica, que és el calligramma, a l'expressió sintètica del pensament. Per aquesta raó, la matèria abstracta aconsegueix en la prosa de l'autor d'«El gris i el cadmi» i «Marginàlia diversa» una estructura sòlida i plena de gràcia, la qual, tot manifestant-la amb contorns geomètrics, no li lleva la lleugeresa que requereix el pensament que no és presoner d'un esforç de condensació.

P. M.

Josep de Togores

... El magnífic reclam que representa, per a aquest pintor, el gest de refús dels senyors de la Junta de Museus, fent escarafalls de moralitat davant una finíssima tela, tota castedat i dolcesa, que, per subscripció popular, Barcelona ofería al Museu.

Si no fos el bon nom de la metròpolis, tots podríem felicitar-nos del refús indigne fet a una obra de Josep de Togores, per un grup representatiu de la incompetència oficial.

Dibuixos d'Ignasi Vidal

R. de C.

Llibres

Vida interior d'un escriptor

Joan Puig i Ferrer - Edicions «La sageta»

Crispacions de nervis, dolls de romanticisme, escandalls a les balmes de l'ànima, febres adolescents... s'encaixen en aquesta obra amb un càlid fregadís de violència. L'artista i l'home que Puig i Ferrer ha fos en el personatge únic del seu llibre: Martí Reclós (els altres serveixen estrictament de sòcol) és racialment un primari, un al·lucinat (com plau adjectivar-lo l'autor), un ésser acotxat en el seu turment i nodrint-se morbosament de les seves inquietuds. Més enllà de la valor que pugui tenir aquest llibre com a document novel·listic, té la valor de posar-nos a l'abast del cor, el forment de la sinceritat. L'obra de Puig i Ferrer podrà ésser esmussada pel dental corrossiu de la crítica, fins a cert punt, però una qualitat que ningú podrà escamotejar-li és la de saber transcriure les vibracions més càlidament humanes de l'artista en tant que home. En aquesta hora que veiem la intel·ligència transfigurada en bisturi i en exercici acerb damunt les febleses anímiques; entre un món de literats absorbits pel cas patològic: elaboració de llurs productes espirituals i que arriba a produir la sensació angiosa d'una clínica on es cuida d'esventrar la gent en pur espectacle, abandonant-la en aquest miserios estat repulsiu, cal celebrar de trobar una obra que no ens captiva pel que de capriciosament crudel estergeixi en el desconegut, sinó per un poder d'anexió, d'assimilació amb el nostre ésser. La roentesa punyidora d'una vida qui panteixa debatent-se entre la corba indisoluble i infinita que l'ànima projecta fins al fang, lliurada amb un doll de sinceritat, és la que vertebrà l'obra de l'autor de «La dona enamorada».

Martí Reclós, serva l'empremta brutal, inquisidora que li han deixat les mans d'un escriptor qui no defallia en escometre les seves febleses puixants i en exultar el que hi havia de bondat en el seu esperit d'artista. Per això, «Vida interior d'un escriptor» més que una obra d'estètica, és una obra d'humanitat, però densa, voraç, escrita noblement i sense subterfugis. Puig i Ferrer, en un assaig purament estètic hauria assolit un interès verge de recopilacions, d'associacions, si més no? En aquesta obra en la qual s'ha captivat de revelar-se a ell mateix, d'arribar a una introspecció activa i resoluta, les passions, els neguits devoradors, les lluites èpiques de l'home artista, devoren la pàl·lida

lluïssor de les anotacions estètiques marginals, encara que prolixes, de la seva obra. I és que cada artista, i un poeta més, no pot obeir, ni deu, a altra estètica que la que gairebé subconscientment l'impulsa, amb una atracció sense contorns precisos que fossin lleis reguladores i límits estructurats. Una estètica que neix de la llibertat en aigües mares de la bellesa. Per això ens plau aquella inquietud de Reclós, el qual no pot assolir la maturitat expressiva de les seves idees sense que abans es transformi en llevat de paraula concreta. L'instant creador resol, amb la puixança que el vivifica, els problemes d'ordre i les teories d'art; les unifica en una flama pura. Els prejudicis estètics arribarien a estandarditzar totes les obres.

Puig i Ferrer no troba sempre la força que li escau; perquè la seva força creadora no segueix un ritme idèntic d'intensitat. «Vida interior d'un escriptor», no és una obra complexa, sinó fragmentària, però a moments troba una fortitud suggestionadora; aleshores la paraula és ben bé, no ja el reflexe, ans bé l'encarnació i la substància dels seus sentiments més pregonos. El turment que és la llavor sembrada pel seu esperit i la cognació de totes les seves inquietuds, revela l'home abismat en la seva pròpia vida macerada en la dolor. Els planys, les vexacions, els dubtes, els anhels: la seva vida en un mot duen, fatalment, un pòsit de turment massa intern perquè no es filtri en les seves obres més personals.

«Vida interior d'un escriptor» podrà, àdhuc, aparèixer com l'embriagament de la subjectivitat, tan forta és la seva reacció en sinceritat, equiparant-la amb els assaigs minsos que s'han escrit dins aquest ordre.

Puig i Ferrer, amb un temperament igni, passional, didàctic, intel·ligent i matusser alhora, ha fos en la prosa revolta d'aquest llibre totes les inquietuds adolescents de l'artista: adolescents perquè es renoven a cada flamareig novell del seu esperit.

Xavier BENGUEREL

Clixés MANUEL Frères

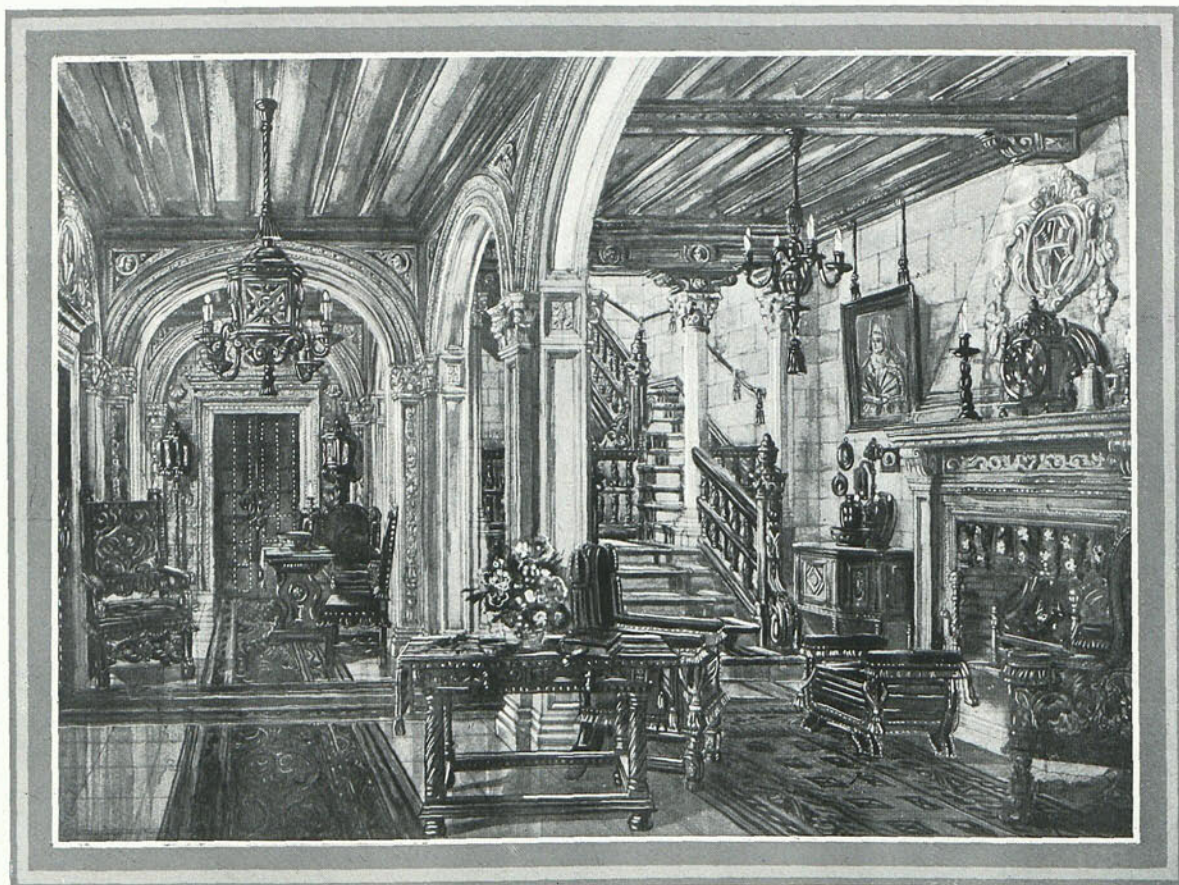

Modes

*Segons les últimes exhibicions
a la platja de Deauville.*

*Diferents objectes que exhibeix
la Maison Juliette, Avinyó, 5, Barcelona.*

El moble i la casa

Heu's ací dos magnífics projectes,
estil espanyol, mitjançant els quals
es palesa la riquesa i la sumptuositat
amb què executen llurs creacions les
Galeries Padró, P. de Gràcia, 61

La tela de Jouy

Les teles estampades, anomenades *Indiennes*, van ésser primitivament importades a Occident de l'Índia i la Pèrsia, de les quals n'hi havia que veritablement semblaven teixits de seda. Aviat tingueren un gran èxit i de seguida foren imitades; s'establiren petites manufactures a diferents llocs d'Europa, especialment a França, Suïssa, Itàlia, etc.

A França començaren a estampar-se a mitjan segle XVII, i s'establiren manufactures a Marsella, Montpeller, Avignon, Rouen, etc., etc.

Fou tant l'èxit obtingut, que Colbert, ministre en aquell temps, tement per les antigues indústries tèxtils, en prohibí la fabricació. No obstant, tothom cercava les teles estampades, i a la fi es va aconseguir, el 1759, que se n'autoritzés novament la fabricació.

En aquesta època s'organitzaren noves manufactures a Marsella, Mulhouse, Amiens, Angers, Bourgues, Ginebra, etc., etc.

Oberkampf, un dels estampadors més distingits en aquest art, en aquell temps acabava d'arribar de Baden, on havia fet el seu aprenentatge, i s'instal·là a París, al Faubourg St. Marcel, i més tard als voltants de París, a Jouy en Josas, prop de Versalles, i el dia 1 de maig de 1760 va estampar la seva primera tela de Jouy.

Les seves teles tingueren un gran èxit, i per a premiar el seu esforç Lluís XVI atorgà, el 1793, als establiments de Jouy el títol de Manufactura Reial.

En commemoració d'aquest feliç esdeveniment, Oberkampf encarregà a Huet una planxa gravada que representés els edificis de la seva manufactura i els treballs que s'hi executaven.

L'estampació sobre tela es feia primerament en planxa de fusta gravada a mà; més tard, el 1770, en planxa de coure, fins que, l'any 1797, el cilindre gravat féu una veritable revolució industrial. La nova màquina, que imprimia 5.000 metres per dia, féu que les teles estampades fossin a l'abast de totes les butxaques.

Un dels elements més importants de les teles estampades era la solidesa dels colors, car resistien amb molta seguretat les influències atmosfèriques i el rentat.

Així és que els estampadors de teles havien d'ésser, abans que tot, uns bons químics.

Altres col·laboradors importants eren els dibuixants i gravadors, autors d'infinat de models de decoració, dels quals poden admirar-se molts dibuixos en diferents museus de França. En tots s'afirma el més bon gust francès dels decoradors del segle XVIII, amb llurs combinacions variades de llaçades, garlandes, etc., etc., procurant sempre fugir de copiar les estampacions que arribaven de l'Índia i la Pèrsia.

D'altres artistes treballaven en la composició de dibuixos en figures i, d'entre ells, J. B. Huet portà aquest gènere a la perfecció, amb la seva gran i important col·lecció de dibuixos en paisatges i figures.

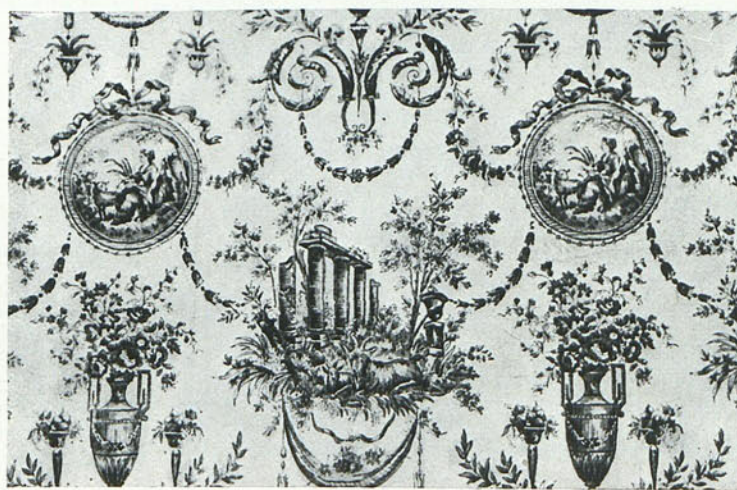
Actualment les teles de Jouy encara s'estampen a mà i tenen i tindran sempre més valor artístic que totes les estampacions a màquina.

Per això són tan demanades per tots els artistes i decoradors i per totes les persones de bon gust, els quals les apliquen no solament al tapissat del moble i cortines, sinó també a la decoració de les parets, i en fan una infinitat de combinacions i en formen conjunts veritablement artístics.

Les teles de Jouy que aquí reproduïm pertanyen a la important col·lecció de la casa *Albert Tronch, de Paris*, dedicada exclusivament a tots els *Teixits aplicats al moble i decoració*, la qual compta amb una sucursal a Barcelona, Rambla de Catalunya, 32.

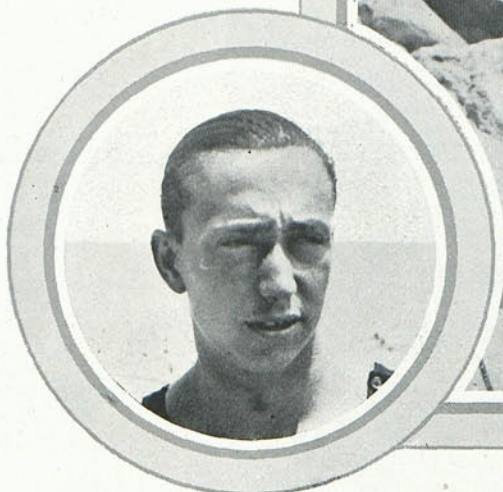
F.

*L'avioneta «Molh»
que acaba d'atribuir-se el primer
lloc en la disputada
i important prova
del lomb aeri a
Anglaterra.*

*Senyorela Vigo,
campiona d'Es-
panya de natació
en diverses espe-
cialitats.*

*Segalà,
campió de velocitat.*

*Artigas, de l'«Allètic»,
campió de fons.*

Esports

Camila Horn i John Barrymore
de "United Artists"

teixits per a mobles i decoració

**catifes, tapissos Aubusson, teles Jouy,
estors i cortinatges, passamaneria**

Albert Tronc

Rambla Catalunya, 32

Telèfon 17476

BARCELONA

Casa Central:

23, 25, 27 i 29, rue du Mail

PARIS

Establecimientos L. C. H.

SOCIEDAD ANÓNIMA ESPAÑOLA INDUSTRIAL DE BARNICES, PINTURAS Y ESMALTES

CONCESIONARIOS DE LAS MARCAS Y PROCEDIMIENTOS

CH. LORILLEUX Y Cía., ROBT. INGHAM CLARK Y Cía. Y GEORGES HARTOG

E s m a l t e s

BENGALINE, PEARLINE, BRITANNIA & LORY

B a r n i c e s

Georges HARTOG y Robt. Ingham CLARK & Co., Lt.

Pinturas Submarinas, al Aceite, Metálicas,
Secantes, Pinturas en Pasta, Baños, Etc.

Fábrica y Despacho:

Calle Miguel Servet - Badalona

Depósito:

Cortes, 653 - Barcelona

La que excel·leix

D'ella dimana l'encis d'una bellesa irresistible i molts descobreixen el valuós talismà que li ha permès d'embellir la resta del seu cos, maleix que el seu rostre, donant a les seves mans, braços i escot aquest matis incomparable, aquesta tonalitat vigorosa i atraient, aquest conjunt meravellós que la distingeix entre totes, només ho aconsegueix el

Velouty de Dixor

sense cap temença de tacar les teles més fines.

El VELOUTY DE DIXOR es ven en els tons blanc, natural i rachel.

**Si no el trobeu en el lloc més avinent,
demanen-lo a **ANTONI PUIG**
València, 293 - Barcelona**

**un producte
de qualitat...**

SABÓ JABALÍ

per a rentar.

**Demanen-lo
als colmados i drogueries.**

Fabricants:

**HIJOS DE E. BARANGÉ, S. A.
Barcelona.**

VELLO (PÈL MOIXÍ)

DESAPAREIX AMB

AIGUA AROMAS

ROLDAN I GAVALDÀ, S. EN C.

FOTOGRAVADORS

Treballs delicats en tota mena de clixés de linia, colors i tricromies.

CÒRSEGA, 195, INTERIOR

BARCELONA

TELÈFON G-2494

MANUFACTURES GRÀFIQUES

B. SIRVEN

SOCIETAT ANÒNIMA ESPANYOLA
CAPITAL: 600.000 PESSETES

IMPORTACIÓ I VENDA EXCLUSIVA A ESPANYA
DELS ARTICLES DE LA CASA

B. SIRVEN DE TOULOUSE - PARÍS
SOCIETAT ANÒNIMA - CAPITAL: 6.000.000 FRANCS

CORTS, 754

TELÈFON SP-110

BARCELONA

Direcció telegràfica i telefònica: «BESIRVEN»

Emili Dogwiler

Magatzem de papers i cartolines
de qualitats superiors per a escriure,
imprimir, relligats, caps de cartó.

Dibuix «Canson» legítim.

CONSELL DE CENT, 245 BIS
BARCELONA

CASA A MADRID: OLIVAR, 8

FERRETERIA LA BADALONESA

PRAT DE LA RIBA, 44

BADALONA

TELÈFON B-39

Bateria de cuina - Subministres per a la indústria - Ferramenta per a obres

SUCURSAL DE LA D'HEREU D'HERMENEGILD MARSAL
HOSPITAL, 20-22 - MENDIZÁBAL, 23-25-26 - SANT PAU, 46 - BARCELONA

CASES QUE RECOMANEM:

Aigua tan dolça com la de pluja
l'obtindreu amb un

Aparells de purificació i filtració per a
usos domèstics i industrials.

PURIFICADORS D'AIGUA, S. A. - Rambla de Catalunya, 68 - BARCELONA

Acadèmia JOFRE

Solfeig, Piano, Violi, Violoncel,
Cant i Història de la Música

València, 191, 2.ª 1.ª - Barcelona

Comprant als nostres anunciants
contribuireu a la difusió de

"joia"

Papers Fotogràfics "LLIMONA"

Oficines: Fàbrica:
Rbla. Catalunya, 66 Carrer Marina, 283
BARCELONA

STEVENSON, ROMAGOSA i Cia.

València, 295 - BARCELONA - Tel. G-1161

LLUÍS MESTRE

Dibuixos, brodats a mà,
confeccions per a senyora,
puntes, mocadors de totes
classes, jocs de llit, mantells

LA ARTÍSTICA

Rambla de Catalunya, 94
BARCELONA

Remarqueu l'anunci llegit a

"joia"

en fer vostres compres

Perfumeria Selecta

M. PALAU

Els millors productes en perfumeria
nacional i francesa

Rbla. Catalunya, 61
BARCELONA

Bomba Bloch

no necessita greixatge

per a elevar aigua a qualsevol altura

Ford MODEL 1928

A. CASAJUANA - DIPUTACIÓ, 279

Firestone

M. Vendrell
Rbla. Catalunya, 80
Barcelona

SABONS

BARANGÉ

PER AL RENTAT

PIZZALA & CRORY, S. A. Llíria, 20 i Casp, 31
BARCELONA

Tubs de ferro forjat, negres, galvanitzats, de llautó, de coure, &, &
Electrobombes - Grups motobombes centrífugues - Motor a gasolina "HERMO"

Demaneu-se catàlegs il·lustrats i pressupostos

Transports ràpids, Badalona-Barcelona

ENRIC SABATÉ

Sagunt, 92
Badalona

Rec, 85
Barcelona

Balsells Taylor

Via Laietana, núm. 60
BARCELONA

ROLDAN i GAVALDÀ, S. en C.
Fotogravadors

Còrsega, 195, interior - Telèfon G-2494
BARCELONA

HERMA A. G. - BADALONA

Oficines: Rambla de Catalunya, 66, 2.^{on} - Barcelona

Telèfons: G-1398, G-1281 i G-2985

GOL!! i... un triomf editorial

Si vostè és un entusiasta i fervent admirador del futbol mundial no ha de negligir la seva adhesió al màxim homenatge que es tributa al més popular dels esports, adquirint el

LLIBRE D'OR DEL FUTBOL CATALÀ

**amb unes interessants notes gràfiques i informatives
a honor del futbol nacional i internacional**

Magnífic volum de 744 pàgines, tamany 22 x 30, imprès sobre paper «couché» i curosament relligat. Conté més de 1.500 il·lustracions (fotografies, dibuixos, caricatures i bellíssimes tricromies), i constitueix la més formidable edició esportiva publicada fins a la data.

TEXT CATALÀ, CASTELLÀ, FRANCÈS I ANGLÈS

TRAMETEM FASCICLES IL·LUSTRATS D'AQUESTA BELLA EDICIÓ, SI TÉ A BÉ DEMANAR-LOS A:

B. RIBES BANCELLS - EDITORIAL "MONJOIA"

Via Laietana, 17 - BARCELONA

HERMA A. G. BARCELONA
PRIM. 00-00 - TELÈF. 8-954